BA-B.Ed

Question Papers

Semester-1st

February, 2021

Scanned with CamScanner

Total Pages : 4

PC-5251/N

J-1/2110

PHILOSOPHICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION–I

Semester–I

(Common with B.Sc., B.Ed. and B.A., B.Ed.)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A and B. Attempt all question from Section C.

SECTION – A

I. Discuss nature and scope of philosophy. 3+7

II. "Education and philosophy are the two sides of the same coin." Comment upon the statement. 10

III. Discuss main principles of idealist philosophy of education. 10

IV. Explain aims of education and methods of teaching according to naturalism and pragmatism. 5+5

SECTION – B

V. Discuss references of teaching of Guru Nanak Dev Ji on education life of an individual. 10

Scanned with CamScanner

VI. Discuss Vivekananda's contribution to educational philosophy with examples. 10

VII. Explain educational aims recommended by NPE (1986). 10

VIII. Discuss reconciliations between traditional and modern values in education. 10

SECTION – C

IX. Write short notes on the following :

(a) Concept of education.

(b) Scope of education.

(c) Determiannts of education.

(d) Aims of education.

(e) Curriculum according to realism.

(f) Wardha Scheme.

(g) Methods of teaching according to J. Krishnamurti.

(h) Aims of education according to Indian Education Commission.

(i) Significance of values.

(j) Kinds of types of values. 10×3=30

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ–A

I. ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਵਿਚਾਰੋ। 3+7

II. 'ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਕ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ।' ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ। 10

III. ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

IV. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀਤਾਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰੋ। 5+5

ਭਾਗ–B

V. ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਿਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਅਧਿਆਪਨ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰੋ। 10

VI. ਸਿਖਿਆ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਵੇਕਨੰਦ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

Scanned with CamScanner

VII. NPE (1986) ਵਲੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ ਕੀਤੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਦਰਜ ਕਰੋ। 10

VIII. ਪਰੰਪਰਕ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ–C

IX. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚਾਰੋ।

(b) ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(c) ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਵਿਚਾਰੋ।

(d) ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਸ਼ੇ (ਨਿਸ਼ਾਨੇ) ਦਰਜ ਕਰੋ।

(e) ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(f) ਵਰਧਾ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(g) ਜੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਿਚਾਰੋ।

(h) ਭਾਰਤੀ ਸਿਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(i) ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।

(j) ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

10×3=30

Scanned with CamScanner

PC-5252/N

J-1/2110

PSYCHOLOGICAL PERSPECTIVE IN EDUCATION–II

Semester–I

(Comon with B.Sc., B.Ed. and B.A., B.Ed.)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A and B. Attempt all questions from Section C.

SECTION – A

I. Discuss concept and scope of educational psychology. (2+8)

II. Elaborate influences of environment on growth and development of a child. (10)

III. Describe characteristics of emotional and social development of adolescents. (5+5)

IV. "Adolescence is a period of stress and strain." Comment upon it. (10)

Scanned with CamScanner

SECTION – B

Discuss concept and causes of inter and intra individual differences. (5+5)

I. Explain factors affecting learning of an individual. (10)

II. Discuss concept and techniques of motivation with examples. (3+7)

III. Describe Gardners's theory of intelligence. (10)

SECTION – C

X. Write short notes on the following :

(a) Importance of educational psychology.

(b) Principles of growth and development.

(c) Role of family in development of adolescents.

(d) Cultural influence in the development of adolescents.

(e) Uses of intelligence tests.

(f) Concept of intelligence.

(g) Concept of learning process.

(h) Educational implications of classical conditioning theory.

(i) Intrinsic motivation.

(j) Educational programmes for gifted students.

(10×3=30)

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

: ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ–A

ਸਿਖਿਅਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (2+8)

ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ। (10)

I. ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਭਾਵਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵਿਚਾਰੋ। (5+5)

V. 'ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਤਣਾਓ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਦਾ ਦੌਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ'। ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ। (10)

ਭਾਗ–B

V. ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖਰੇ ਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (5+5)

VI. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦਰਜ ਕਰੋ। (10)

VII. ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (3+7)

Scanned with CamScanner

11. ਗਾਰਡਨਰ ਦੇ ਅਕਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। (10)

ਭਾਗ-C

. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ਸਿਖਿਅਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(b) ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨੇਮ ਵਿਚਾਰੋ।

(c) ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(d) ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਲੀਕੋ।

(e) ਅਕਲ ਦੀਆਂ ਪਰਖਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(f) ਅਕਲ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(g) ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(h) ਸਨਾਤਨੀ ਅਨੁਕੂਲਣ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਅਰਥ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(i) ਅੰਤਰੀਵ ਪ੍ਰੇਜਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(j) ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿਖਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚਾਰੋ।

(10×3=30)

Scanned with CamScanner

..... Total Pages : 3

9171/NH

A–2110

ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ

Semester—I

lowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

ਭਾਗ—ਓ

ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤ।

ਜਾਂ

ੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਤੱਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 12

ਸੇ **ਇਕ** ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ/ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ :

) ਪੇਮੀ ਦੇ ਨਿਆਣੇ

) ਠੱਗੀ

) ਛਵ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ। 12

NH/670/W [P. T. O.

3. ਪ੍ਰੈਸ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਮਿਡਲ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰੀ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ਅ

4. ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਵਿਸ਼ੇ ਉਤੇ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ :

(ਓ) ਲਿੰਗਿਕ ਬਰਾਬਰੀ

(ਅ) ਅਜੋਕੀ ਗੀਤਕਾਰੀ

(ਏ) ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। 9

ਭਾਗ—ਏ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
2. ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
3. ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਥਾਨਕ ਵਿਚ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕਥਾਨਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਥਾਨਕ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਮੋਤੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਮਾਈ ਸੱਧਰਾਂ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।

ਇਕ ਹਉਕਾ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

0. ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

1. ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

2. ਉਲਟੀ ਤਿਕੋਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

3. ਮਿਡਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

4. ਖਬਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।

5. ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? $15 \times 2 = 30$

Scanned with CamScanner

A/2110

9190/NH

ਬੀ.ਏ ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ (ਸਮੈਸਟਰ ਪਹਿਲਾ)
ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ (ਮੁੱਢਲਾ ਗਿਆਨ)

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100 ਪਾਸ ਅੰਕ: 35

ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25 ਅੰਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਅੰਕ: 09

ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ : 75 ਅੰਕ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਅੰਕ : 26

ਸਮਾਂ: ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ

ਭਾਗ -ਉ

1. ਵਰਣਮਾਲਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ ।
   ਓ ..... ਏ ..... ਹ
   ..... ਙ ..... ਞ ੜ
   ਚ ..... ਜ ੜ ਵ
   ..... ਠ ..... ਢ ਣ
   ..... ਥ ਦ ..... ਨ
   ਪ ..... ਬ ..... ਮ
   ਯ ..... ਲ ..... ੜ
2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰ ਲਿਖੋ ।
   ..... ਖ
   ..... ਫ
   ..... ਯ
   ..... ਥ
   .....ਲ

ਅੰਕ=5X2 =10

ਭਾਗ-ਅ

3. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਦਸ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਲਿਖੋ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਲਗਾ-ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਿਖੋ। ਅੰਕ=5X2 =10

5. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲਗਾ-ਮਾਤਰਾ ਲਗਾਕੇ ਦਸ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ।
   ਔਂਧਕ (ੱ)
   ਲਾਂ (ੰ)
   ਸਿਹਾਰੀ (ਿ)

ਅੰਕ-10

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।
1. ਇਕ ਤੋਂ ਦਸ ਤੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ।
2. ਹਫਤੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
3. ਪੰਜ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ। ਅੰਕ=5X3 =15

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ-ਏ

7ਅ. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।

1. ਸਿਹਾਰੀ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

2. ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

3. ਹੋੜਾ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

4. ਔਂਕੜ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

5. ਦੁਲੈਂਕੜ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

6. ਮੁਕਤੇ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

7. ਬਿੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

8. ਕੰਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

9. ਅੱਦਕ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

10. ਟਿੱਪੀ ਲਗਾ ਕੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

11. ਸਵਰ ਪੈਂਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ

(ੳ) ੲ, ਇ (ਅ) ਚ,ਛ

12. ੳ ਅ ੲ ਕੀ ਹਨ?

(ੳ) ਸਵਰ ਵਾਹਕ (ਅ) ਵਿਅੰਜਨ

13. ਨਾਸਕੀ ਅੱਖਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਕ (ਅ) ਮ

14. ਮੌਖਿਕ ਅੱਖਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਚ (ਅ) ਣ

15. ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸਿਹਾਰੀ ਵਾਲਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਿੰਘ (ਅ) ਪੰਘ

Scanned with CamScanner

Total Pages : 5

PC-9172/NH

A-2110

ENGLISH
(Communication Skills)
Semester-I

me : Three Hours] [Maximum Marks : 75

ote : Attempt *two* questions each from Sections A & B Section C will be compulsory.

SECTION – A

Draw a character-sketch of Uncle Podger.

OR

Write the theme of Kabuliwallah. (11)

I. Draw a character-sketch of narrator of the story 'Green Parrots in a Cage'

OR

Write the theme of the story 'Dusk'. (10)

SECTION – B

II. Write notes of about 100 words each of any 4 of the following :

(i) Why does the narrator in the story 'Dusk' throws a challenge to the young man?

Scanned with CamScanner

(ii) What is the theme of 'A Service of Love'?

(iii) How is Kelvey family treated in school?

(iv) What happens when narrator opens the cage in the orchard?

(v) What does Gopal worry about?

(vi) What is the cause of the cab driver's misery.

(4×3=12)

IV. Translate the following passage into Hindi/Punjabi :

It has become a rare sight to see a person absorbed in reading a book of his choice. Reading magazines is a fashion these days when someone is reading a book, it is for information. In the days gone by, a new literary book was readily purchased and read and then discussed in literary gatherings. People read books for pleasure. But now nothing is done just for the sake of doing it.

OR

(For Foreign Students who donot know Punjabi/Hindi)

Said the Duke to the Kangaroo.
'Good gracious! how you hop!'
Over the fields and the waterloo,
As if you never would stop!
My life is a bore in this nasty pond,
And along to go out the world beyond!
I wish I could hop like you!

(10)

SECTION – C

(a) Do as directed. Attempt any *eight* sentences :

(I) Write underlined words as Noun, Verb or Adjective.

(i) Sarah is feeling quite tired now.

(ii) Studying all night has tired me out.

(iii) We went to dance show at night.

(iv) She wanted to show Mehar her photos.

(II) Put the words in correct order and write statements.

(i) Gave/Some help/Mike's friends/him.

(ii) An accident/Mani/had.

(III) Put in 'to' or 'for' :

(i) Write a memo ..... all workers.

(ii) Fetch the file ..... me, could you?

(IV) Write whether the underlined nouns are countable or uncountable :

(i) I never eat meat.

(ii) Love makes the world go round. (8×2=16)

(b) Attempt any *eight* sentences. Choose the correct option :

(i) Maths is/are Reema's favourite subject.

(ii) The remains of the meal was/were thrown in the bin.

(iii) The troops was/were involved in a training exercise.

Scanned with CamScanner

(iv) Sorry I am such/so late.

(v) We had so/such a lot to do at work.

(vi) She makes such/so a big fuss.

(vii) ..... is my favourite sport.

(a) Hockey

(b) A Hockey

(c) The Hockey

(d) Some Hockey.

(viii) Sunita has not made ..... progress.

(a) much

(b) more

(c) many

(d) any.

(ix) Take care, Seema Look after .....

(a) you

(b) your

(c) yours

(d) yourself.

(x) Would you like ..... biscuits?

(a) any

(b) anyone

(c) some

(d) something.

(xi) I don't have new pen. I have only old .....

(a) of them

(b) ones

(c) some

(d) them.

(xii) He is ..... weak to walk.

(a) too

(b) for

(c) such

(d) to. (8×2=16)

Scanned with CamScanner

Total Pages : 6

PC–9179/NH

A–2110

HISTORY OF INDIA UPTO 1000 A.D.–I

(Semester–I)

ne : Three Hours] [Maximum Marks : 75

te : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 12 marks each and the entire Section C carrying 27 marks.

SECTION—A

Describe the impacts of the physical features of India on Indian History. 12

Discuss the origin and extent of Indus Valley Civilization. 12

1. What were the main features of the Aryans Civilization in the Rigvedic Period? 12

V. Discuss the origin and growth of Caste system in Ancient India and its effects on society. 12

Scanned with CamScanner

SECTION—B

V. Describe Ashoka's Dharma and the measures he adopted for spreading it. 12

VI. Discuss the administration of Gupta's Rulers. 12

VII. Discuss the achievements of Rajendra-I. 12

VIII. What do you know about the various theories about the origin of Rajputs? 12

SECTION—C

(Compulsory Question)

IX. (a) Write short notes on the following :

1. Script of Indus Civilization.
2. Sapt-Sindhu theory.
3. Sabha and Samiti.
4. Upnishads.
5. *Four* great truth.
6. Megasthenes.
7. Indica.
8. Dhruva.

8×2=16

(b) Map Question :

Show the Mauryan Empire under Ashoka on the map of India with explanatory note.

OR

Show the Empire of Harsha on the map of India with explanatory note. 7+4=11

(For Blind Candidate in lieu of Map)

Write short notes on any *two* :

1. Eastern Coastal Plains.
2. Sapt-Sidhu theory.
3. Caste System.
4. Practice of Johar.

5½×2=11

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕੁੱਲ 27 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਉਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 12

II. ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

III. ਰਿਗਵੇਦ ਕਾਲ ਵਿਚ ਆਰੀਆ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਸਨ? 12

IV. ਪੁਰਾਤਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਉਪਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸੋ। 12

ਭਾਗ—B

V. ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਧਰਮ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਅਪਣਾਏ? 12

ਗੁਪਤ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਹਿਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? 12

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

(a) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਸਿੰਧੂ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਲਿਪੀ।
2. ਸਪਤ-ਸਿੰਧੂ ਸਿਧਾਂਤ।
3. ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਮਿਤੀ।
4. ਉਪਨਿਸ਼ਦ।
5. ਚਾਰ ਮਹਾਂ ਸੱਚ।
6. ਮੈਗਸਥਨੀਜ਼।
7. ਇੰਡੀਕਾ।
8. ਧਰੁਵ। 8×2=16

Scanned with CamScanner

(b) ਨਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉਪਰ ਅਸ਼ੋਕ ਅਧੀਨ ਮੌਰੀਆ ਸਾਮਰਾਜ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉਪਰ ਹਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 7+4=11

(ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ)

ਕਿਸੇ ਦੋ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਪੂਰਬੀ ਤੱਟ ਦੇ ਮੈਦਾਨ।
2. ਸਪਤ-ਸਿੰਧੂ ਸਿਧਾਂਤ।
3. ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ।
4. ਜੌਹਰ ਦੀ ਰਸਮ। 5½×2=11

Scanned with CamScanner

A/2 IIC

9183/NH

Calculus I

BA/B.Sc (Mathematics)

Ist year

Time Allowed : 03 Hrs.

Max Marks: ~~50~~ 40

Note: Attempt Two questions each from section A and section B. Section C is compulsory.

Section A (6X2=12)

Q1 i) Find $\lim_{x\to 2} f(x)$, *where* $f(x) = \begin{pmatrix} x^2 & x \neq 2 \\ 1 & x = 2 \end{pmatrix}$

ii) Find $\frac{d^{999}}{dx^{999}}(\cos x)$

Q2 i) Find all the points on the curve where the curve $y = \tan x$, $\frac{-\pi}{2} < x < \frac{\pi}{2}$, where the tangent line is parallel to y=2x.

ii) What are different types of discontinuities of a function. Define g(4) in a way that extends $g(x) = \frac{x^2-16}{(x^2-3x-4)}$ to be continuous at x=4.

Q3 i) Find $f'(0)$ for $f(x) = \begin{cases} x^2 \sin\frac{1}{x} & x \neq 0 \\ 0 & x = 0 \end{cases}$

ii) Define point of inflection . Find point of inflection for the curve $y = x + \sin x$, $0 \leq x \leq 2\pi$

Q4 Find the asymptotes of the curve $x^3 - x^2y - xy^2 + y^3 + 2x^2 - 4y^2 + 2xy + x + y + 1 = 0$

Section B

Q5 Using Lagrange's method of multipliers, find the extreme values of the function

$x^2 + y^2 + z^2$ subject to the condition $lx + my + nz = p$.

Q6 i) Use Taylor's theorem to expand $xy^2 + 3x - 2$ in powers of $x-2, y-1$.

ii) Show that $f(x, y) = \sqrt{|xy|}$ is not differentiable at origin although both the first order partial derivatives exist at (0,0).

Q7 If $\frac{x^2}{a^2+u} + \frac{y^2}{b^2+u} + \frac{z^2}{c^2+u} = 1$, prove that $\left(\frac{\partial u}{\partial x}\right)^2 + \left(\frac{\partial u}{\partial y}\right)^2 + \left(\frac{\partial u}{\partial z}\right)^2 = 2\left(x\frac{\partial u}{\partial x} + y\frac{\partial u}{\partial y} + z\frac{\partial u}{\partial z}\right)$

Q8 Show that $f_{xy}(0,0) \neq f_{yx}(0,0)$ for a function f(x,y) defined as

Cont—

Scanned with CamScanner

$$f(x,y) = \begin{cases} x^2 tan^{-1}\frac{y}{x} - y^2 tan^{-1}\frac{x}{y} & if\ xy \neq 0 \\ 0 & if\ xy = 0 \end{cases}$$

Section C (8X2=16)

Q9 i) For what values of k the following function is continuous at x=0

$$f(x) = \begin{cases} \frac{1-\cos 3x}{x^2} & x \neq 0 \\ k & x = 0 \end{cases}$$

ii) Find $\frac{dy}{dx}$ when $x = \frac{2at}{1+t^2}$, $y = \frac{2b(1-b^2)}{1+t^2}$

iii) Define concave up and concave down functions . Also give example of such function.

iv) Evaluate $\lim_{x\to 0}(\cot x)^x$

v) Prove that $\lim_{(x,y)\to(0,0)} \frac{xy}{\sqrt{x^2+y^2}} = 0$

vi) If $x^x y^y z^z = 1$, find $\frac{\partial y}{\partial x}$.

vii) If $z = xyf\left(\frac{x}{y}\right)$, prove that $x\frac{\partial z}{\partial x} + y\frac{\partial z}{\partial y} = 2z$

viii) State Eulers theorem for homogeneous functions and Taylor's theorem for functions of more than one variables.

9183/NH

Scanned with CamScanner

Total Pages : 6

9180/NH

A–2110

MICRO ECONOMICS & INDIAN ECONOMY–I

Semester–I

llowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 75

Attempt **two** questions each from Sections A and B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

itically examine Robbin's' definition of Economics.

plain the concept of consumer's equilibrium in rms of utility analysis.

plain the law of variable proportions. Which age is best for production?

4. Explain the relationship between average revenue, marginal revenue and elasticity of demand.

SECTION—B

5. Explain the salient characteristics of Indian economy.

6. What is meant by Green Revolution? Discuss its achievements and shortcomings.

7. Explain the main features of industrial policy of 1991 with particular reference to liberalization.

8. What is meant by private sector? Discuss the relative importance of private sector and public sector in recent times.

SECTION—C

9. Write short notes on the following :

   1. Marshall's definition of economics.

   2. Law of demand.

   3. Cross elasticity of demand.

Scanned with CamScanner

4. Giffen's goods.

5. Opportunity cost.

6. Intensive Agriculture District Programme (IADP).

7. Importance of small scale industry in India.

8. Defects of public enterprises in India.

9. Problems of IT industry in India.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ **ਦੋ-ਦੋ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਰੋਬਿਨਜ਼ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

2. ਉਪਯੋਗਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

3. ਚਰ ਅਨੁਪਾਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਹੈ?

4. ਔਸਤਨ ਮਾਲੀਆ, ਸੀਮਾਂਤ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਲਚਕ ਵਿਚਲੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

5. ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮੁਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 1991 ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਨਿਜੀ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਜੀ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
2. ਮੰਗ ਦਾ ਨਿਯਮ
3. ਮੰਗ ਦੀ ਵਿਪਰੀਤ ਲਚਕਤਾ
4. ਗਿਫਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ

5. ਅਵਸਰ ਲਾਗਤ
6. ਸੰਘਣੀ ਖੇਤੀ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (IADP)
7. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
8. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ (Public enterprises) ਦੇ ਨੁਕਸ
9. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

Scanned with CamScanner

PC–9181/NH

A–2110

POLITICAL SCIENCE

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 70

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 14 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

I. Discuss the meaning and nature of Political Science.

II. What do you mean by Political Science? Distinguish between Political Theory and Political Science.

III. 'History without Political Science has no fruit, Political Science without History has no root.' Explain the statement.

IV. Critically evaluates the Evolutionary Theory of Origin of State.

Scanned with CamScanner

SECTION—B

V. Critically analyse the functions of Socialist State.

VI. Describe the features of Sovereignty.

VII. Write down the functions of Welfare State.

VIII. Discuss the various types of Sovereignty.

SECTION—C

(Compulsory Question)

IX. Write brief answer :

1. What do you mean by Political Science?
2. Write down any *two* definitions of Political Science.
3. Why man is known as Social Animal?
4. What is the relationship between Economics and Political Science?
5. What is the contribution of Sociology to Political Science?
6. Discuss about the 'Territory' as an essential elements of State.
7. What is the difference between Government and State?
8. Write a note on Positive Liberty.

Scanned with CamScanner

9. What is the 'Theory of Laissez Faire'?

10. What is Class Struggle according to Socialist ideology?

11. What do you mean by External Sovereignty?

12. Write down the *four* features of Sovereignty.

13. What is Pluralistic Theory of Sovereignty?

14. What is the difference between Nominal and Real Sovereignty?

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 14 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

II. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

III. ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।' ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

IV. ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—B

V. ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

VI. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸੇਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

VII. ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।

VIII. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

IX. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
2. ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
3. ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?
5. ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ?
6. ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਭੂਮੀ' ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Scanned with CamScanner

7. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

8. ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

9. 'ਜੇਹਾ ਚਾਹੋ ਤੇਹਾ ਕਰੋ' ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?

10. ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ 'ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼' ਕੀ ਹੈ?

11. ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

12. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀਆਂ *ਚਾਰ* ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

13. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?

14. ਨਾਮਾਂਤਰ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

Scanned with CamScanner

Total Pages : 6

PC–9187/NH

A–2110

PHYSICAL EDUCATION

(Semester–I)

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 60

Note : Section A is compulsory, consisting of 10 short answer type questions carrying 2 marks each. Attempt *one* question each from Section B, C, D & E carrying 10 marks each.

SECTION—A

(Compulsory Question)

1. Write brief answer :

   1. Define Physical Education.

   2. What is the aim of heath education?

Scanned with CamScanner

3. Where did Ancient Olympic Games held?

4. Explain Development.

5. What is Environment?

6. Explain Kinesiology.

7. Define Cell.

8. Write the types of finish of race.

9. Write *two* major tournaments of Football.

10. Write the officials of Volleyball.

SECTION—B

II. Explain the scope of Physical Education.

III. Write in detail the Ceremonies of Asian Games.

SECTION—C

IV. Explain development characteristics of adolescent age.

V. Discuss the effects of environment on growth.

SECTION—D

I. Explain the functions of Cell.

II. Write the organs of digestive system with diagram.

SECTION—E

III. Explain the general rules of long jump and high jump.

. Draw Football ground and write the law of this game.

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਲਾਜਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਭਾਗ B, C, D ਅਤੇ E ਵਿਚੋਂ *ਇੱਕ-ਇੱਕ* ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

(ਲਾਜਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੇ :

   1. ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
   2. ਸਿਹਤ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਟੀਚਾ ਲਿਖੋ।
   3. ਪੁਰਾਤਨ ਓਲਿੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ?
   4. ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
   5. ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

   6. ਕਿਨਜਿਓਲੋਜੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।
   7. ਸੈਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
   8. ਦੌੜ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ।
   9. ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਦੋ ਸੈਜਰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਲਿਖੋ।
   10. ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

I. ਸਰੀਰਕ ਸਿਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

III. ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—C

IV. ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

V. ਵਾਧੇ ਉੱਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ—D

VI. ਸਰੀਰਕ ਸੈਲ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

VII. ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਗ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—E

VIII. ਲੰਬੀ ਛਾਲ ਤੇ ਉੱਚੀ ਛਾਲ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਿਖੋ।

IX. ਫੁਟਬਾਲ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਿਖੋ।

Scanned with CamScanner

A/2-110

9173/NH

ਬੀ.ਏ ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ (ਸਮੈਸਟਰ ਪਹਿਲਾ)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100
ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ: 25 ਅੰਕ

ਪਾਸ ਅੰਕ: 35
ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਅੰਕ: 09

ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ : 75 ਅੰਕ

ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਅੰਕ : 26

ਸਮਾਂ:ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ

ਭਾਗ -ਉ-1

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ-

ੳ) ਜੇ ਤੂੰ ਪੰਧ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੌਖ ਨਾਲ ਕਟਣਾ ਏਂ,
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਭ ਵਾਲੀ ਮੋਢਿਉਂ ਉਤਾਰਗੰਢ।
ਪੱਲਾ ਫੜੀ ਇਕ ਦਾ ਜਹਾਨਾਂ ਵਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਤੂੰ,
ਜਣੇ-ਖਣੇ ਨਾਲ ਪਿਆਐਵੇਂ ਨਾ ਪਿਆਰ ਗੰਢ।

ਅ) ਤ੍ਰਾਟੜ੍ਰਾਟ ਅੱਜ ਨੈਣ ਸਮੇਂ ਦੇ,
ਚਿਲ੍ਹੂੰ ਚਿਲ੍ਹੂੰ ਓਹਦੇ ਪੈਰ।
ਦੇਸ ਦੇਸ ਦਾ, ਕੌਮ-ਕੌਮ ਦਾ,
ਮਨੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵੈਰ।

ੲ) ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ
ਏਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰੋ
ਲੈ ਕੇ ਮਿਰਚਾਂ ਕੌੜੀਆਂ
ਏਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਵਾਰੋ
ਸਿਰ ਤੋਂ ਵਾਰੋ, ਵਾਰ ਕੇ
ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾੜੋ,
ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ
ਏਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰੋ।

ਅੰਕ: 5

2. ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
ਕੰਡਿਆਲੀਥੋਰ੍ਹ, ਤਾਜ ਮਹੱਲ,

ਜ਼ਾ

ਧਨੀ ਰਾਮਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਅੰਕ: 10

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ-ਓ-2

3. ਰੂਪ-ਧਾਰਾ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਰੂਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਥਾਨਕ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। ਅੰਕ: 10

ਭਾਗ-ਅ-1

4.ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
ਨਜ਼ਮ, ਰੁਬਾਈ, ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਾਵਿਤਾ ਅੰਕ: 10

ਭਾਗ-ਅ-2

5. ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤੱਤ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਨਾਵਲੈਟ, ਨਾਵਲ ,ਇਕਾਂਗੀ ਅੰਕ: 10

ਭਾਗ-ਏ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਦਿਓ-

1) ਆਧਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2) ''ਰਾਧਾ ਸੰਦੇਸ਼'' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ।
3) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰਚਨਾ ਉੱਪਰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।
4) ਮਤਲਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
5) ਸ਼ੇਅਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ।
6) ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਦੇ ਚਾਰ ਨਾਵਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
7) ''ਰੂਪ-ਧਾਰਾ'' ਨਾਵਲ ਦੇ ਪੰਜ ਮਰਦ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
8) ਕੇਸਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
9) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੌਣ ਸੀ?
10) ਦੁੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਾਣੀਏ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
11) ਕੇਸਰ ਕੌਣ ਸੀ?
12) ''ਰੂਪ-ਧਾਰਾ'' ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਾਪਰ ਦੀਆਂ ਹਨ?
13) ''ਰੂਪ-ਧਾਰਾ'' ਨਾਵਲ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।
14) ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
15) ਗੀਤ ਦੇ ਚਤਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਅੰਕ: 15×2=30

9173/NH

Scanned with CamScanner

Total Pages : 3

PC-9174/NH

A-2110

ENGLISH (ELECTIVE)

(An Introduction to the Study of Prose Literature)

Semester-I

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 75

Note : Attempt *two* questions each from Section A and B Section C will be compulsory.

SECTION – A

I. Attempt any *two* of the following in about 200 words each :

(a) 'Dream Children : A Reverie' – Justify the relevance of this little.

(b) Why does Stevenson favour the idlers?

(c) Why does Hazlitt stress for going on a journey without a company? (6×2=12)

II. List genres of literature and discuss in detail any *three* of them.

OR

What is the importance of literature? (11)

Scanned with CamScanner

SECTION – B

III. Attempt any *three* of the following terms :

(a) Biography and Autobiography.

(b) Irony.

(c) Argumentative Prose.

(d) Utopia.

(e) Fable.

(3×4=12)

IV. (a) Differentiate diphthong from pure vowel. List all diphthongs.

(2+3=5)

(b) Transcribe the following words using IPA symbols :

Fable, University, Literature, Society, Define, Life, Paper, Part, Selection, English.

(10×½=5)

SECTION – C

V. (i) Transcribe the following minimal pairs :

(a) Right, Height.

(b) Mouse, House.

(c) Repeat, Defeat.

(d) Choice, Voice.

(e) Measure, Pleasure.

(ii) Define the following terms :

(a) Satire.

(b) Essay.

(c) Atmosphere.

(d) Prose.

(e) Dramatic prose.

(iii) (a) How do habits control us?

(b) Why was author angry with the photographer?

(c) How is Orwell's attitude toward his job ambivalent?

(d) What is Russell's openion of Scholastic education?

(e) What does Forster feel about force and Motence?

(15×2=30)

Scanned with CamScanner

BA PART -1 (P.U.P)
HINDI
PAPER - हिंदी साहित्य
First Semester

9175/NH

4/2110

Time Allowed - three hours
Maximum marks 75

नोट- सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

खण्ड क
अंक - 9

1. किसी एक प्रश्न की व्याख्या करें-
क. आदिकाल में रचित साहित्य की मुख्य विशेषताएं क्या हैं?
ख. पृथ्वीराज रासो की ऐतिहासिकता का विवेचन करें?

अंक- 8

2. किसी एक प्रश्न की व्याख्या करें -
क. क्रिया विशेषण की परिभाषा एवं अर्थ के आधार पर क्रिया विशेषण के भेद उदाहरण सहित स्पष्ट करें?
ख. विशेषण की परिभाषा व उसके भेदों को उदाहरण सहित स्पष्ट करें?

खण्ड ख
अंक 9

1. किसी एक प्रश्न की व्याख्या करें -
क. सूर्यकान्त त्रिपाठी निराला का परिचय दें?
ख. "प्रेम पथिक" रचना का सारांश लिखें?

अंक 5

2. निम्नलिखित पद्यांश में से किसी एक की सप्रसंग व्याख्या करें-
क. मानस सागर के तट पर
क्यों लोल लहर की घातें
कल कल ध्वनि से हैं कहती
कुछ विस्मृत बीती बातें
ख. भारत माता ग्रामवासिनी।
खेतों में फैला है श्यामल
धूल भरा मैला सा आँचल,
गंगा यमुना में आँसू जल,
मिट्टी की प्रतिमा उदासिनी।

अंक 9

3. किसी एक प्रश्न की व्याख्या करें
क. थके पाँव उपन्यास का वैशिष्ट्य बतायें?
ख. भगवती चरण वर्मा का साहित्यिक योगदान बतायें?

अंक-05

4. किसी एक गद्यांश की सप्रसंग व्याख्या करें-

1. उसके पैरों में जो जूते हैं वे जगह जगह से फटने लगे हैं। कई दिनों से वह नये जूते खरीदने की सोच रहा है, लेकिन अभी तक वह जूते खरीद नहीं पाया। ऐसी बात नहीं कि जूते खरीदने के लिये उसके पास पैसे न रहे हों, क्यों कि पैसों का अभाव होते हुए भी उसे बेतहाशा खर्च करना पड रहा है और किसी तरह उसे पैसे जुटाने पड़ते है।

2. मोजों के उपर वह पतलून पहने है। पतलून की क्रीज मिट चुकी है और वह मैला भी होने लगा है। नीचे, जहां से पतलून मुड़ता है, वहां वह हर दूसरे दिन फटता है और फिर से सिया जाता है। यही क्रम पिछले दो महीने से चल रहा है। उसके ऊपर कोट है, बन्द गले का। जिसके नीचे कमीज़ है या नहीं है, इसका पता नहीं चल पाता।

खंड ग
अंक 30

1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं -
1. "भारत माता" रचना के अनुसार पैसे बोकर कवि ने क्या कल्पना की?
2. सुमित्रानंदन पंत जी का मूल नाम क्या है?

Cont—

Scanned with CamScanner

3. जयशंकर प्रसाद के कोई चार प्रसिद्ध नाटक बताएं?
4. भिक्षुक रचना किसकी है?
5. सूर्यकान्त त्रिपाठी निराला की कोई तीन रचनाओं के नाम बताएं?
6. आदिकाल को आधार काल नाम किसने दिया?
7. आदिकाल की स्वीकृत समय सीमा क्या है?
8. नाथ सम्प्रदाय का प्रवर्तक किसे माना जाता है?
9. हठयोग को अपनी साधना पद्धति का अनिवार्य अंग किसने बनाया?
10. रास परंपरा का प्रारहम ग्रंथ किसे माना जाता है?
11. भारत माता कविता में भारत माता का आँचल कैसा दिखता है?
12. भारत माता को किसकी प्रकाशिनी बताया गया है?
13. विगत प्यार किसकी रचना है?
14. केदारनाथ सिंह की कोई तीन रचनाओं के नाम बताएं?
15. "मेरा चहरा उदास" किसकी रचना है?

917.5/NH

Scanned with CamScanner

PC–9189/NH

A–2110

FUNDAMENTALS OF INFORMATION TECHNOLOGY–BAP–101

Time : Three Hours] [Maximum Marks : 45

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 9 marks each and the entire Section C consisting of 6 short answer type questions carrying 1½ marks each.

SECTION—A

I. Define computer. Draw a block diagram of computer and explain various components. 9

II. Discuss the merits and demerits of machine language and assembly language. 9

III. What do you mean by printer? What are the various types of printers? Discuss in detail. 9

IV. What is Software? Discuss in detail various types of Software. 9

Scanned with CamScanner

SECTION—B

V. (a) Find the decimal equivalent of the following binary numbers:

1. 11011
2. 111010
3. 100011
4. 111101
5. 111000101 5

(b) Find the octal equivalent of the following binary numbers:

1. 110011
2. 110110
3. 11011011
4. 1101101 4

VI. Discuss in detail various types of networks. 9

VII. Write short notes on :

(a) ISP

(b) WWW

(c) WIKI

(d) GPS

(e) Wi-Fi

(f) KPO.

1½.6=9

Scanned with CamScanner

VIII. What are computer codes? Why are these computer codes List various types of computer codes? How are these computer codes different from each other? 9

SECTION—C

(Compulsory Question)

IX. Write short notes on the following :

1. OCR
2. 1's complement
3. Word processor
4. Web Portal
5. Track Ball
6. DVD.

$6 \times 1\frac{1}{2} = 9$

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 6 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1½-1½ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਬਲਾਕ ਖਾਕਾ ਬਣਾਕੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 9

II. ਮਸ਼ੀਨੀ-ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ-ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 9

III. ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪ੍ਰਿੰਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 9

IV. ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 9

ਭਾਗ—B

V. (a) ਨਿਮਨ-ਦਰਜ ਬਾਈਨੇਰੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਦਸਮਲਵ ਸਮਾਨ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਓ :

1. 1101

2. 11010

3. 10001

4. 11101

5. 111000101 5

(b) ਨਿਮਨ-ਦਰਜ ਬਾਈਨੇਰੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਓਕਟਲ ਸਮਾਨ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰੋ :

1. 11001

2. 11010

3. 1101101

4. 1101101 4

ਨੈਟਵਰਕਸ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰੋ। 9

I ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(a) ISP

(b) WWW

(c) WIKI

(d) GPS

(e) Wi-Fi

(f) KPO. 1½.6=9

Scanned with CamScanner

VIII. ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਡ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਡ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ? ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਡਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਇਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੋਡ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। 9

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. OCR
2. 1's ਕੰਪਲੀਮੈਂਟ
3. ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਰ
4. ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ
5. ਟ੍ਰੈਕ ਬਾਲ
6. DVD. $6 \times 1\frac{1}{2} = 9$

Scanned with CamScanner

A/2110

B.A. – I (Semester - I)

9182/NH

Physical Geography – I: Geomorphology

Time: 3 Hrs

M. Marks: 45

Note:

1. Candidates are required to attempt **two questions each** from Sections A and B, and **all the questions** from Section C.
2. The outline stencil maps of the world/continents/countries may be used by the candidates.

Section – A

1. Define the term 'Geography'. Discuss in detail, the Nature and Scope of Geography? $7^{1/2}$
2. Describe, explain, and critically analyze the 'Nebular Hypothesis' of Laplace. $7^{1/2}$
3. Write a detailed critical note on Alfred Wegener's 'Theory of Continental Drift'. $7^{1/2}$
4. Describe in detail the various landforms resulting from the operation of the geomorphological forces of compression. $7^{1/2}$

Section – B

5. Classify rocks. Write a detailed geographical note on any one type of rocks. $7^{1/2}$
6. Define 'Vulcanism'. Discuss in detail the various types of Volcanoes, and their geographical distribution in the World. $7^{1/2}$
7. Discuss in detail the various types and the geographical distribution of Plateaus in the World. $7^{1/2}$
8. Describe in detail the various types of landforms produced by the erosional and depositional work of a river. $7^{1/2}$

Section – C

15

9. Write a short note on each of the following:
   i. The Interior of the Earth
   ii. The Major Tectonic Plates of the World
   iii. Moraines
   iv. Mesas and Buttes
   v. Name any three Block Mountains in the World.

Scanned with CamScanner

ਭਾਗ - ਏ

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ:

i. ਧਰਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਣਤਰ

ii. ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਟੈਕਟੋਨਿਕ ਪਲੇਟਾਂ

iii. ਹਿੰਮੋੜ

iv. ਮੈਂਸਾ ਤੇ ਬਯੂਟ (ਬੁੱਟੇ)

v. ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਬਲੈਕ ਪਰਬਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

9184/NH

Scanned with CamScanner

ਬੀ.ਏ – I (ਸਮੈਸਟਰ - I)

ਭੌਤਿਕ ਭੂਗੋਲ – I: ਭੂ-ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਗਿਆਨ

ਸਮਾਂ: 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 45

ਧਿਆਨ ਦਿੰਤ:

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ 'ਭਾਗ-ਓ' ਅਤੇ 'ਭਾਗ-ਅ' ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਅਤੇ 'ਭਾਗ-ਏ' ਵਿੱਚਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।
2. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੈਂਸਿਲ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। $7^{1/2}$
2. ਲੈਪਲੇਸ ਦੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਅਤੇ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। $7^{1/2}$
3. ਐਲਫ਼ਰੇਡ ਵੈਗਨਰ ਦੇ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਵਿਸਥਾਪਨ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। $7^{1/2}$
4. ਸੰਪੀੜਨ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵੱਜੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਏ ਥਲਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। $7^{1/2}$

ਭਾਗ - ਅ

5. ਚਟਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। ਚਟਾਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਿਸਮ/ਵਰਗ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। $7^{1/2}$
6. ਜਵਾਲਾਮੁੱਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਜਵਾਲਾਮੁੱਖੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵੰਡ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $7^{1/2}$
7. ਪਠਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਤਰਣ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $7^{1/2}$
8. ਦਰਿਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਪਰਦਨ ਅਤੇ ਨਿਖੇਪਨ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਲ-ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। $7^{1/2}$

9182/NH

Scanned with CamScanner

Total Pages : 6

PC–9191/NH

A–2110

MUSIC VOCAL (THEORY)

(Semester–I)

: Three Hours] [Maximum Marks : 38

: Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 7 short answer type questions carrying 2 marks each.

SECTION—A

Write short notes of any *two* of the following Musical terms :

(a) Sangeet

(b) Swar

(c) Saptak.

What is the importance of Music in human life?

Scanned with CamScanner

III. Write the life-sketch and the contribution toward Music of Pt. Vishnu Narayan Bhatkhande *OR* Tansen.

IV. Write about the historical development of Music in Vedic period.

SECTION—B

V. Write the detail about *one* of the following instruments :

(a) Tanpura

(b) Harmonium.

VI. Write about the contribution of Shri Guru Nanak Dev Ji to Indian Music.

VII. Write the detailed description of Raag Kalyan *OR* Bilawal.

VIII. Write the detailed description of Kehrva *OR* Teental with Dugun.

SECTION—C

(Compulsory Question)

IX. Write brief answer :

1. How many Vibhagas (divisions) are in Dadra Taal?

2. Write the Aaroh-Avroh of Raag Alhaiya Bilawal.

3. Write the definition of Aaroh and Avroh.

4. Give the definition of Laya.

5. How many Komal Swaras in Music?

6. Name the writer of Natyashastra.

7. Who was the Guru of Tansen?

Scanned with CamScanner

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 7 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

I. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ :

(a) ਸੰਗੀਤ

(b) ਸ਼ਰੁਤ

(c) ਸਪਤਕ।

II. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?

III. ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦਗੰਬਰ ਭਾਤਖੰਡੇ *ਜਾਂ* ਤਾਨਸੇਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚੈ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

IV. ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ *ਇਕ* ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ :

(a) ਤਾਨਪੁਰਾ

(b) ਹਾਰਮੋਨਿਯਮ।

ਸੰਗੀਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਰਾਗ ਕਲਿਆਣ *ਜਾਂ* ਬਿਲਾਵਲ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਕਹਿਰਵਾ *ਜਾਂ* ਤੀਨਤਾਲ ਨੂੰ ਦੋਗੁਣ ਸਹਿਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ?

Scanned with CamScanner

2. ਰਾਗ ਅਲਹੈਆ ਬਿਲਾਵਲ ਦਾ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਲਿਖੋ।

3. ਆਰੋਹ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

4. ਲਯ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

5. ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕੋਮਲ ਸਵਰ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?

6. ਨਾਟਯਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹਨ?

7. ਤਾਨਸੇਨ ਦੇ ਗੁਰੂ ਕੌਣ ਸਨ?

Scanned with CamScanner

Set A

A/2110

BA Part-I

9184/NH

Ist Semester

Time Allowed : 03 Hrs.

Max Marks: ~~50~~ 40

Note: Attempt Two questions each from section A and section B. Section C is compulsory.

Section A (6X2=12)

Q1 i) Solve $(x+y)(dx-dy)=dx+dy$

ii) Solve $\frac{dy}{dx}=\frac{(x+y+4)}{(x-y-6)}$

Q2 i) Find the values of λ such that $(2xe^y+3y^2)\frac{dy}{dx}+(3x^2+\lambda e^y)$ is exact.

ii) Solve $2xydy-(x^2+y^2+1)dx=0$

Q3 Solve $(D^2+a^2)y=\cot ax$

Q4 Use method of variation of parameters to solve $y''+y=x$

Section B (6X2=12)

Q5 Solve $(x^2D^2-3xD+1)y=x^{-1}[1+logx\sin logx]$

Q6 Solve the differential equation in series $2x^2y''-xy'+(1-x^2)y=0$

Q7. Prove that $\int_{-1}^{1}P_m(x)P_n(x)dx=\begin{cases}0 & if, m\neq n\\ \frac{2}{(2n+1)} & if, m=n\end{cases}$

Q8 Prove that

i) $J_{n+3}+J_{n+5}=\frac{2}{x}(n+4)J_{n+4}$

ii) $4J_n''=J_{n-2}-2J_n+J_{n+2}$

Q9 i) Find a differential equation corresponding to the family of curves $y=c(x-c)^2$ where c is an arbitrary constant.

ii) Find the curves passing through (0,1) and satisfying $sin\left(\frac{dy}{dx}\right)=c$

iii) State necessary and sufficient condition for a differential equation of first order and first degree to be exact.

iv) Solve: $(D^2+1)^2=0$

Cont —2

ii. Define singular transformation and Nullity of transformation

Scanned with CamScanner

v) Define Bessel's and Legendr's equations.

vi) Solve : $(x^2D^2 + xD - 4)y = 0$

vii) Determine whether x=0 is an ordinary point or regular singular point for the differential equation

$$2x^2y'' - xy' + (x - 5)y = 0$$

viii) For Bessel's function $J_n(x)$, find out a and b, where $\frac{d}{dx}J_n(x) = aJ_{n-1}(x) + bJ_{n+1}(x)$

9184/NH

Scanned with CamScanner

A/2110 9185/NH

Total No. Of Sheets Used.. 01 Total No. Of Questions ---09

Subject:- Mathematics Title of Paper:- Linear Algebra

Time allowed;- 03 hours Maximun Marks:- 40 Minimum Pass Marks:- 14

Note:- The candidates are required to attempt two question each from Section A and B carrying 6 marks each and entire Section C consisting of 8 questions carrying 2 marks each.

SECTION A

1. a) For what value of μ the equations $x + y + z = 1, x + 2y + 4z = \mu, x + 4y + 10z = \mu^2$ have a solution and solve them completely in each case.

b) Prove that characteristic roots of a hermitian matrix are real.

2. a) Determine the eigen values and eigen vectors of the matrix $A = \begin{bmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 1 & 3 \end{bmatrix}$. Is it diagonalisable? ustify

b)Find inverse of the matrix using Gauss Jordan method $\begin{bmatrix} 8 & 4 & 3 \\ 2 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$.

3. a) State and Prove Cayley Hamilton theorem.

b) If $A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 2 \end{bmatrix}$ find using Cayley-Hamilton theorem matrix represented by $A^8 - 5A^7 + 7A^6 - 3A^5 + A^4 - 5A^3 + 8A^2 - 2A + I$.

4. a) Show that the vectors $[2,3,-1,-1], [1,-1,-2,-4], [3,1,3,-2], [6,3,0,-7]$ forms a L.D Set . Also express one of that as a linear combination of the order.

b) Define similar matrices prove that similar matrices have same characteristic polynomial and hence same eigen values.

Section B

5. a) Show that any plane passing through $(0,0,0)$ is a subspace of R^3.

b) State and prove Replacement theorem.

6. A) Let V be a vector space of functions $f: R \to R$. Then show that all f where $f(-2) = 0$ is a subspace or not of V? Justify your answer.

b) Find a linear map $T: R^4 \to R^3$ whose null space is generated by (1,2,3,4) and (0,1,1,1).

7. A) Prove that two finite dimensional vector space $V(F)$ and $W(F)$ over the same field F are isomorphic iff they have same dimensions.

b) Show that set of all elements of type $a + b\sqrt{2} + c\sqrt{3}$ where $a, b, c \in Q$ forms a vector space Q under usual addition and scalar multiplication of real numbers

8. a) If V be a vector space of all 2 X 2 symmetric matrices over R. Find basis and dimension of V.

b) Weather $T: R^2 \to R$ defined by $T(x, y) = |2x - 3y|$. are liner transformation or not? Justify .

Section C

9.

a. Find Rank of the matrix $\begin{bmatrix} 3 & 1 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 1 & 3 \end{bmatrix}$.

b. Using Cayley Hamilton theorem find A^6 if $= \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 3 & -1 \end{bmatrix}$.

c. Define normal and Echleon form of matrix

d. Show that if A is hermitian then so is $A + A^t$.

e. Show that all polynomials over R with constant term 2 doesn't forms vector space.

f. If S is a subspace of V the show that $L(S) = S$.

g. Find value of K so thet the vector (1,-2,k) becomes linear combination of the vectors (3,0,-2) and (2,-1,-5)

h. Define singular transformation and Nullity of transformation

Scanned with CamScanner